

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 12/24	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA			
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji			
wyrok Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z 16 października 2023 roku sygn. akt II K 2/23			
1.2. Podmiot wnoszący apelację			
oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
oskarżyciel posiłkowy			
oskarżyciel prywatny			
obrońca			

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
inny		
1.3. Granice zaskarżenia		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
na korzyść na niekorzyść	w całości	
w części	co do winy	
co do kary		
	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	

	<p>art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu</p>	
	<p>art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia</p>	
	<p>art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia</p>	
	<p>art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka</p>	
	<p>art. 439 k.p.k.</p>	
	<p>brak zarzutów</p>	

1.4. Wnioski				
uchylenie	zmiana			
2. USTALENIE FAKTÓW W ZWIĄZKU Z DOWODAMI PRZEPROWADZONYMI PRZEZ SĄD ODWOŁAWCZY				
2.1. Ustalenie faktów				
2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.2. Ocena dowodów				
2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		

z pkt 2.1.1			
2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW I WNIOSKÓW			
Lp.	Zarzut		
1	Naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk poprzez dokonanie dowolnej w miejsce swobodnej oceny	zasadny	
2		częściowo zasadny	
3		niezasadny	

dowodów, bowiem w oparciu o niezgodną z doświadczeniem życiowym, niewszechstronną i w konsekwencji wybiórczą, jednostronną analizę ujawnionego w sprawie materiału dowodowego.

Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę skarżonego orzeczenia polegający na ustaleniu, że:

- B. L. wykonując czynności z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych złośliwie naruszała prawa pracownika M. S.,

- istniały obiektywne potrzeby uzyskania uprawnień przez M. S. dofinansowania studiów z zakresu fizyki,

- B. L. złośliwie krytykowała M. S. w obecności innych nauczycieli,

- naruszenie praw pracownika polegało na naruszeniu zasady równego traktowania oraz naruszenia dóbr osobistych pokrzywdzonej.

	<p>Obrazy przepisów prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt 1a kpk poprzez błędną wykładnię przepisów art. 18^{3a}§1, § 3 i § 4 i art. 94 kodeksu pracy.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Na zasadzie art. 436 kpk Sąd ograniczył rozpoznanie środka odwoławczego do okoliczności wskazanych w punkcie 4, które należało uwzględnić z urzędu, gdyż rozpoznanie sprawy w tym zakresie było wystarczające do wydania orzeczenia, a rozpatrywanie zarzutów apelacji stało się bezprzedmiotowe.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>O zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanego jej czynu.</p>	<p>zasadny częściowo zasadny niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za</p>		

<p>zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Z uwagi na to, że sąd odwoławczy z urzędu dostrzegł uchybieństwo będące bezwzględnie przyczyną odwoławczą wniosek apelacji stał się bezzasadny.</p>		
<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>		
	<p>Z akt niniejszej sprawy wynika, że na etapie postępowania przygotowawczego prokurator powziął uzasadnione wątpliwości co do poczytalności B. L., czego wyrazem było wydanie w dniu 10 grudnia 2020 r. postanowienia o powołaniu dwóch biegłych lekarzy psychiatrów celem wydania opinii sądowo- psychiatrycznej i zbadania jej stanu poczytalności tempore criminis oraz tempore procedendi (k. 1165). B. L. w chwili wydania ww. postanowienia, miała ustanowionego</p>	

obrońcę z wyboru w osobie adw. A. K. (k. 1159). W sporządzonej opinii z dnia 18 grudnia 2020 r. biegli psychiatrzy jednoznacznie wskazali, że w chwili czynu B. L. miała zachowaną zdolność rozpoznania jego znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem, a także, że może ona prowadzić obronę w sposób samodzielny i rozsądny (k. 1251-1253). Po wpłynięciu aktu oskarżenia do Sądu I instancji oskarżona ustanowiła drugiego obrońcę z wyboru w osobie adw. M. M. (k. 1333).

W aktach postępowania nie znajduje się żadna decyzja procesowa wydana w trybie art. 79 § 4 kpk, która stanowiłaby o ustaniu stanu obrony obligatoryjnej na podstawie wniosków opinii biegłych psychiatrów, gdyż ani prokurator nie wnioskował do sądu o wydanie takiego postanowienia, ani też Sąd I instancji nie wydał takiego postanowienia na

etapie
jurysdykcyjnym.

Pomimo takiej sytuacji procesowej oraz informowania przez B. L. o fakcie leczenia się psychiatrycznego i psychologicznego w piśmie procesowym z 15 września 2021 roku (k. 1326) oskarżona na terminie rozprawy przed Sądem I instancji w dniu 30 listopada 2021 r. (k. 1352-1355) występowała bez obrońcy, a jej sprzeciw wobec prowadzenia rozprawy pod nieobecność obydwu jej przedstawicieli procesowych nie został przez Sąd uwzględniony.

Oceniając powyższy przebieg postępowania pod względem prawnym, należy wskazać, że z chwilą powzięcia przez prokuratora uzasadnionych wątpliwości co do poczytalności B. L., czego wyrazem było wydanie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej, powstał wobec oskarżonej stan obrony

obligatoryjnej.
Obrona
obligatoryjna, o
której mowa w art.
79 § 1 pkt 3 i
4 kpk powstaje od
momentu, gdy organ
procesowy powziął
wątpliwości co do
tego, czy sprawca
mógł w czasie
czynu rozpoznać
jego znaczenie lub
pokierować swoim
postępowaniem (art.
79 § 1 pkt 3 kpk w zw.
z art. 31 § 1 kk), albo
czy jego zdolność
rozpoznania
znaczenia czynu lub
kierowania
postępowaniem była
w znacznym stopniu
ograniczona (art. 79
§ 1 pkt 3 kpk w zw.
z art. 31 § 2 kk),
a także wówczas,
gdy wprawdzie brak
jest wątpliwości
wskazanych wyżej,
ale istnieją one,
w ocenie organu
procesowego, co do
tego, czy stan
zdrowia
psychicznego
oskarżonego
pozwala na udział
w postępowaniu
lub prowadzenie
obrony w sposób
samodzielny oraz
rozsądny (art. 79
§ 1 pkt 4 kpk) i
w celu wyjaśnienia
którejkolwiek z tych
wątpliwości dopuścił
dowód z opinii
biegłych lekarzy
psychiatrów - art.

202 § 1 kpk
(por. postanowienie
Sądu Naj-wyższego z
dnia 28 października
2020 r., II KK
295/20).

Niewątpliwie
również od dnia
1 lipca 2015
r. stan obrony
obligatoryjnej
opartej na art. 79
§ 1 pkt 3 i
4 kpk nie ustaje
z chwilą wydania
opinii biegłych
psychiatrów,
usuwającej
wątpliwości organu
procesowego, ale
dopiero z chwilą
wydania
postanowienia przez
sąd - art. 79 § 4 kpk
(zob. wyrok Sądu
Najwyższego z dnia
18 lutego 2020 r.,
V KK 248/19; wyrok
Sądu Najwyższego z
dnia 12 czerwca 2019
r., V KK 121/18).

Analiza akt
niniejszej sprawy
prowadzi do
wniosku, że Sąd I
instancji nie wydał
takiego
postanowienia na
etapie postępowania
przygotowawczego,
ani na etapie
jurysdykcyjnym.
Tym samym stan
obrony
obligatoryjnej wobec
B. L. obowiązywał
w postępowaniu
od dnia wydania
postanowieniu o

dopuszczeniu dowodu z opinii biegłych psychiatrów. Stan ten powodował - zgodnie z art. 79 § 3 kpk - obowiązkową obecność obrońcy na każdym terminie rozprawy. Tymczasem na terminie rozprawy przed Sądem Rejonowym w dniu 30 listopada 2021 r. obydwie obrończynie oskarżonej nie były obecne. Na tym terminie rozprawy przeprowadzono dowód z zeznań jednego ze świadków. Powyższe spowodowało zaistnienie uchybienia, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 10 kpk. Analogiczne stanowisko wynika z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2022 r., I KZP 10/21 (OSNKW 2022, z. 6, poz. 23). Zgodnie z tezą tego orzeczenia: „uchybiecie o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 10 kpk stanowi nieobecność obrońcy na rozprawie w przypadku braku wydania przez sąd postanowienia, o

którym mowa w art. 79 § 4 kpk, stwierdzającego brak obligatoryjności obrony, również w sytuacji, gdy z opinii biegłych lekarzy psychiatrów wynika, iż poczytalność oskarżonego w czasie popełnienia czynu nie była wyłączona ani w znacznym stopniu ograniczona, a nadto, że stan zdrowia psychicznego oskarżonego pozwala mu na udział w postępowaniu i prowadzenie obrony w sposób samodzielny i rozsądny.

Podsumowując, w niniejszej sprawie, na skutek braku wydania przez Sąd I instancji postanowienia, o którym mowa w art. 79 § 4 kpk, że udział w postępowaniu obrońcy nie jest obowiązkowy po złożeniu do akt sprawy przez biegłych psychiatrów opinii usuwającej wątpliwości co do poczytalności B. L., stan obrony obligatoryjnej trwał w postępowaniu jurysdykcyjnym,

powodując konieczność posiadania obrońcy, a w konsekwencji obligatoryjny udział obrońcy w każdym terminie rozprawy. Na terminie rozprawy w dniu 30 listopada 2021 r. Sąd I instancji procedował pod nieobecność obrońcy w sytuacji, gdy jego udział w rozprawie był obowiązkowy, co zmateriałizowało bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 10 kpk – wyrok Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 26 października 2023 r. IV KK 185/23 (co do analogicznych stanów faktycznych i prawnych zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2019 r., III KK 662/18; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2018 r., V KK 506/17).

Uznanie obrony za nieobligatoryjną nie może nastąpić w sposób dorozumiany (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2018 r., V KK 506/17), wobec tego nie można przyjąć, że Sąd I instancji

uznał obronę za nieobligatoryjną przez sam fakt przystąpienia do dalszego rozpoznawania sprawy na rozprawie w dniu 30 listopada 2021 r.

Konsekwencją powyższej sytuacji jest aktualność wynikającego z art. 79 § 3 kpk obowiązku obrońcy udziału w rozprawie. Nie budzi bowiem żadnych wątpliwości, że obowiązek ten dotyczy każdego terminu rozprawy w czasie, w którym oskarżony musi mieć obrońcę (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2001 r., II KKN 581/98, OSNKW 2002, z. 3-4, poz. 22).

Jednocześnie trzeba podkreślić, że obowiązek wydania przez sąd postanowienia, o którym mowa w art. 79 § 4 kpk nie jest ograniczony wyłącznie do sytuacji, gdy oskarżonemu wyznaczono obrońcę z urzędu, ale dotyczy również takiego układu procesowego, gdy oskarżony ustanowił

obrońcę z wyboru.
Przepis art. 79 § 4
zd. 1 kpk określający
obowiązek wydania
takiego
postanowienia w
żaden sposób tych
dwóch sytuacji nie
różnicuje (por.
wyrok Sądu
Najwyższego z dnia
9 grudnia 2021 r. II
KK 125/21 LEX nr
3327688)

Sąd Okręgowy w
niniejszym składzie
w pełni akceptuje
stanowisko zawarte
w postanowieniu
Sądu Najwyższego z
dnia 28 stycznia
2020 r., V KS
1/20, zgodnie z
którym „obrona
obligatoryjna,
wynikająca z
okoliczności
określonych w art.
79 § 1 pkt 3
kpk, może ustać
wyłącznie wtedy,
gdy zostanie wydane
wskazane w §
4 tego artykułu
postanowienie sądu,
i to niezależnie
od tego, czy -
między powstaniem
wątpliwości co do
poczytalności
oskarżonego a
wydaniem przez
biegłych lekarzy
psychiatrów opinii
- oskarżony miał
ustanowionego z
wyboru albo
wyznaczonego z
urzędu obrońcę.”

Ponadto, przepis art. 79 § 4 kpk odnosi się do całego postępowania karnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2019 r., V KK 160/18).

Tym samym nie niweczy zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 10 kpk fakt, że powstanie obrony obligatoryjnej nastąpiło na etapie postępowania przygotowawczego, a niestawiennictwo obrońcy obligatoryjnego miało miejsce w postępowaniu przed Sądem I instancji. Na każdym z tych etapów, na wniosek prokuratora lub z urzędu, sąd mógł wydać postanowienie, o którym mowa w art. 79 § 4 kpk, czego jednak nie uczynił.

Podsumowując, w niniejszej sprawie, na skutek braku wydania przez sąd postanowienia o tym, iż udział obrońcy nie jest obowiązkowy po złożeniu do akt sprawy przez biegłych psychiatrów opinii

usuwającej wątpliwości co do poczytalności B. L., stan ten trwał w postępowaniu jurysdykcyjnym, powodując obligatoryjny udział obrońcy w każdym terminie rozprawy. Ponieważ w terminie w dniu 30 listopada 2021 roku Sąd I instancji procedował pod nieobecność obrońców, zmaterializowała się bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 10 kpk, albowiem obrońca nie brał udziału w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy (por.m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2018 r., V KK 506/17).

Powyższa konstatacja, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych w apelacji zarzutów, obligowała Sąd Okręgowy do uchylecia wyroku Sądu I instancji i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpoznania.

Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności		
<p>Nieobecność obrońcy obligatoryjnego (art. 79 § 1 pkt 3 i 4 kpk) na rozprawie w przypadku braku wydania przez sąd postanowienia stwierdzającego brak obligatoryjności obrony (art. 79 § 4 kpk), stanowi uchybienie będące bezwzględną przyczyną odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 10 kpk, które sąd odwoławczy musi uwzględnić z urzędu, niezależnie od granic środka zaskarżenia, podniesionych zarzutów i wpływu na treść orzeczenia.</p>		
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>		
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>		
	Przedmiot utrzymania w mocy	

Zwiężle o powodach utrzymania w mocy			
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji			
1.	Przedmiot i zakres zmiany		
Zwiężle o powodach zmiany			
5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji			
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia			
1.1.	Brak udziału obrońcy w czynnościach w których jego udział był obowiązkowy.	art. 439 k.p.k.	
Zwiężle o powodach uchylenia			
Artykuł 439 § 1 pkt 10 kpk ma zastosowanie w sytuacji, gdy obrońca nie brał			

udziału w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy. W wypadku obrony obligatoryjnej ustawa wymaga obecności obrońcy w rozprawie oraz w tych posiedzeniach, w których obowiązkowy jest udział oskarżonego (art. 79 § 3 kpk). Ustalenie, że w wypadkach wskazanych w treści art. 439 § 1 pkt 10 kpk obrońca oskarżonego w postępowaniu sądowym nie brał udziału w jakimkolwiek fragmencie czynności, w której jego udział był obowiązkowy, oznacza spełnienie bezwzględnie przesłanki odwoławczej, o której mowa w tym przepisie. Zgodnie natomiast z treścią art. 437 § 2 zd. 2 kpk jedną z podstaw uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, jest właśnie art. 439 kpk.

2.1.

Konieczność przeprowadzenia na

art. 437 § 2 k.p.k.

	nowo przewodu w całości		
Zwiężle o powodach uchylenia			
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
4.1.		art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwiężle o powodach uchylenia			
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy zobowiązany jest ustrzec się uchybień o randze bezwzględnych przyczyn odwoławczych oraz rozważyć			

skorzystanie z regulacji przewidzianej w art. 442 § 2 kpk i w zakresie dowodów, które nie miały wpływu na uchylene wyroku poprzestać na ich ujawnieniu.		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. KOSZTY PROCESU		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
7. PODPIS		

Załącznik do formularza UK 2

1.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	1
Podmiot wnoszący apelację	obrońca
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	całość zaskarżonego wyroku

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia	
na korzyść na niekorzyść	w całości
w części	co do winy
co do kary	
	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia
1.3.2. Podniesione zarzuty	
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji	
	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu
	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu
	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia
	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia
	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka
	art. 439 k.p.k.
	brak zarzutów

1.4. Wnioski	
uchylenie	zmiana